

Vergaderjaar 2023–2024

30 872

Landelijk afvalbeheerplan

31 409

Zee- en binnenvaart

Nr. 298

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 mei 2024

In 2018 heeft de Staat een convenant gesloten met The Ocean Cleanup. Dit convenant omvat afspraken over de activiteiten van The Ocean Cleanup op de volle zee in relatie tot veilige scheepvaart, het mariene milieu en het overig gebruik van de volle zee. Het convenant is een uiting van de zorgplicht die de Nederlandse Staat heeft ten aanzien van het mariene milieu. Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over de wijziging en actualisatie van dit convenant met The Ocean Cleanup. Het gewijzigde convenant en de officiële Engelse vertaling zullen ook in de Staatscourant worden gepubliceerd.

The Ocean Cleanup

The Ocean Cleanup is een Nederlandse stichting die technologieën ontwikkelt om de oceanen van plastic te ontdoen. Hiervoor hanteert The Ocean Cleanup een duale strategie: het terugdringen van de plasticuitstoot via afvang in rivieren en het opruimen van drijvend plastic in de oceaan. Het is belangrijk om betrokken te zijn bij innovatieve organisaties zoals The Ocean Cleanup. Dergelijke innovaties kunnen bijdragen aan het oplossen van de grote milieuproblematiek van plasticvervuiling in de oceanen en aan het versterken van de koploerspositie van de Nederlandse maritieme sector.

Zorgplicht

Het systeem van The Ocean Cleanup op de volle zee is uniek in zijn soort. Hierdoor ontbreekt toepasbare regelgeving of een ander pasklaar juridisch kader waarmee de Staat invulling kan geven aan de zorgplicht die zij heeft voor activiteiten van Nederlandse burgers of bedrijven die gevolgen kunnen hebben op het mariene milieu op zee. Deze zorgplicht vloeit voort uit het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee. Daarom is in 2018 een convenant opgesteld waarin afspraken tussen

beide partijen zijn vastgelegd. Het convenant ziet enkel op de activiteiten die The Ocean Cleanup uitvoert op volle zee.

Evaluatie convenant en belangrijkste wijzigingen

In februari 2023 is het convenant geëvalueerd. Uit die evaluatie blijkt dat beide partijen tevreden zijn met het convenant, maar dat het convenant op enkele plekken geactualiseerd dient te worden. Ten tijde van opstelling van het convenant in 2018 was The Ocean Cleanup namelijk voornemens het plastic op te ruimen door het systeem met een schip naar volle zee te laten brengen, waar het vervolgens zou worden gepositioneerd. Het systeem zou niet verankerd worden aan de zeebodem, noch actief gecontroleerd of bestuurd worden. Inmiddels heeft The Ocean Cleanup het systeem verder ontwikkeld, met als gevolg dat het systeem nu gesleept wordt door twee langzaam varende schepen. Naar aanleiding van deze ontwikkeling van het systeem is een nieuw artikel toegevoegd dat bepaalt dat The Ocean Cleanup zorgdraagt dat iedereen die namens The Ocean Cleanup aan boord van het schip is dat het systeem voortsleept, in ieder geval een basisveiligheidsstraining heeft afgerond en daar een certificaat voor heeft ontvangen. Deze zorgplicht geldt niet ten aanzien van de bemanning van de schepen, aangezien zij onder de verantwoordelijkheid van de desbetreffende vlaggenstaat van het schip vallen.

Verder is er een nieuw artikel toegevoegd waarin de verplichting tot het uitvoeren van een milieueffectbeoordeling is opgenomen. Een milieueffectbeoordeling is een belangrijk instrument om schade aan het mariene milieu als gevolg van de inzet van het opruimsysteem zoveel als mogelijk te voorkomen. The Ocean Cleanup onderzoekt nu al de impact van hun systemen op het mariene milieu door middel van milieueffectbeoordelingen, in lijn met de zorgplicht voortvloeiend uit het convenant van 2018. Door de wijzigingen in het convenant is nu vastgelegd onder welke omstandigheden The Ocean Cleanup vereist is deze milieueffectbeoordeling uit te voeren, en dat een beoordeling hiervan door een externe onafhankelijke partij kan plaatsvinden. De resultaten van een eerste dergelijke onafhankelijke beoordeling zijn op 6 februari 2023 met de Kamer gedeeld.¹ Daarin werd aanbevolen om als onderdeel van de milieueffectbeoordeling ook een kosten-batenanalyse van de opruimactiviteiten uit te voeren en de mogelijke effecten op het ecosysteem mee te nemen. Deze aanbeveling is als een verplichting overgenomen in het gewijzigde convenant.

Tot slot is met de formulering van de verplichting voor een milieueffectbeoordeling zoveel als mogelijk aangesloten bij het onlangs ondertekende verdrag inzake het behoud en het duurzame gebruik van de mariene biologische diversiteit van gebieden voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht (BBNJ-verdrag). Dit verdrag zal na inwerkingtreding het regelgevend kader bieden voor activiteiten op volle zee en in het Gebied.²

Vervolg

The Ocean Cleanup werkt aan opschaling van de activiteiten op volle zee. Het ministerie blijft in nauw contact met The Ocean Cleanup om te zorgen

¹ Kamerstukken 30 872, nr. 288.

² Het Gebied omvat de zee- en oceaانبodem en de ondergrond ervan voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht.

dat aan de verplichtingen in het covenant in gewijzigde vorm wordt voldaan. De Kamer wordt in de toekomst nader geïnformeerd over relevant ontwikkelingen.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
M.G.J. Harbers